

Original Article (Quantified)

The impact of educational management on students' academic success, teachers' job satisfaction, school efficiency, and parental engagement

Hoda Fayyazi

The Impact of Educational Management Strategies on Students' Academic Achievement, Teachers' Job Satisfaction, School Effectiveness, and Parental Engagement

Receive:

24 November 2025

Revise:

04 February 2026

Accept:

25 March 2026

Keywords:

Educational Management, Students, Academic Success, Teachers, Job Satisfaction, School Efficiency, Parental Engagement

Abstract

This research aims to investigate the impact of educational management on students' academic success, teachers' job satisfaction, school efficiency, and parental involvement in Kianpars district schools in Ahvaz. This study is applicable in its objective and correlational in its design. The statistical population includes students, teachers, and parents of secondary schools. A total of 320 participants were selected using stratified random sampling. Data were collected using structured questionnaires with a five-point Likert scale, and their reliability was confirmed with a Cronbach's alpha coefficient between 0.85 and 0.90. The SPSS software was used for data analysis.

The findings revealed that educational management has a significant positive correlation with students' academic success ($r = 0.65$), teachers' job satisfaction ($r = 0.60$), school efficiency ($r = 0.70$), and parental involvement ($r = 0.55$) ($\text{Sig} < 0.01$). Multivariate regression analysis indicated that educational management can explain 42% of the variance in academic success, 36% of the variance in job satisfaction, 49% of the variance in school efficiency, and 30% of the variance in parental involvement. Furthermore, the ANOVA test confirmed significant differences between different levels of educational management and the dependent variables ($\text{Sig} < 0.001$).

These results suggest that educational management plays a key role in improving academic performance, job satisfaction, school efficiency, and parental participation. Therefore, it is recommended that educational managers and policymakers create an optimal learning environment for students by implementing targeted management programs, enhancing teachers' professional skills, and encouraging parental involvement.

Please cite this article as (APA): Fayyazi, H. (2026). The impact of educational management on students' academic success, teachers' job satisfaction, school efficiency, and parental engagement. *Management and Educational Perspective*, 8(1), 399-424.

<https://doi.org/10.22034/jmep.2026.568529.1616>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business**Corresponding Author:** Hoda Fayyazi**Email:** h.fayyazi@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

The educational system of any country serves as the foundation for sustainable development and is a crucial factor in shaping human capital (Khiati et al., 2024). The quality of this system largely depends on the type of management and the way educational processes are implemented in schools. In today's world, characterized by rapid technological, social, and cultural changes, traditional approaches to educational management are no longer adequate to meet the needs of the learning system (Liu et al., 2025). Consequently, the necessity for transformation in modern educational management styles is increasingly felt (Hoque et al., 2023).

Educational management, in its broad sense, encompasses the planning, organizing, directing, supervising, and evaluating of all educational and nurturing activities at the school and educational system levels. The primary objective of this type of management is to enhance learning quality and achieve desirable educational outcomes through the optimal utilization of human, financial, and physical resources (Zhipeng and Abd Rahman, 2024). In essence, the school principal is not merely a supervisor or executor but a learning leader who, through effective management, can directly influence teacher motivation, student learning, and parental engagement (Assefa, 2025).

The experience of successful educational systems has demonstrated a direct relationship between effective educational leadership and students' academic success (Zhou et al., 2025). Principals who employ participatory, learning-centered, and transformational management styles are generally more successful in creating a positive school climate, enhancing teachers' professional commitment, and increasing parents' sense of belonging. By focusing on continuous learning, regular performance evaluation, and encouraging innovation in educational processes; these leaders facilitate the improvement of school efficiency and dynamism (Thamrin et al., 2024).

Therefore, the fundamental question of this research is: To what extent and how can educational management influence students' academic success, teachers' job satisfaction, school efficiency, and parental interaction with the school?

Theoretical Framework

Educational Management

Educational management, as one of the primary pillars of the education system, encompasses a set of activities involving planning, organizing, directing, and supervising the teaching-learning process in schools (Olujuwon, 2024; Jahan & Atiq, 2023).

Job Satisfaction

Teachers' job satisfaction is significantly influenced by the school's management style. Principals who adopt a collaborative and supportive approach create an environment where teachers feel valued and a sense of belonging to the organization (Abun et al., 2022).

Salarichine & Rastegari (2025) investigated the impact of an educational management model on the change in attitude and academic progress of pre-service teachers in the primary education field. The results indicated that the application of this model led to a positive shift in attitudes and an improvement in the academic performance of pre-service teachers. Students in the experimental group showed significant changes in their attitudes and academic progress compared to the control group. Qualitative analyses also revealed increased motivation and satisfaction among these students regarding the teaching process and the use of active learning methods. Therefore, this study confirmed the positive and significant impact of the educational management model on the attitudes and academic progress of pre-

service teachers and offered suggestions for improving its implementation in educational settings.

Mohammadi (2025) examined the effect of educational management on enhancing teaching and learning quality in schools. Findings showed that employing modern management approaches, such as participative management, strategic planning, and the utilization of new technologies, significantly improves teacher performance and student academic achievement. Furthermore, conducting continuous training courses for principals and teachers, and fostering a supportive organizational culture are factors that increase staff motivation and elevate the quality of education. This study also touched upon challenges like resistance to change, limitations in financial and human resources, and the lack of alignment between educational and management policies, offering solutions to overcome these obstacles. Thus, the formulation and implementation of macro-policies based on educational management can lead to fundamental changes in the education system.

Research Methodology

The present study is applicable in terms of its objective, and is a correlational research design. The statistical population includes students, teachers, and parents of secondary schools, from which 320 individuals were selected using stratified random sampling. The data collection instrument was a structured questionnaire with a five-point Likert scale, and its reliability was confirmed by a Cronbach's Alpha coefficient ranging between 0.85 and 0.90.

Research Findings

Data analysis was performed using SPSS. The findings revealed a positive and significant correlation between educational management and the dependent variables:

- Student academic achievement ()
- Teacher job satisfaction ()
- School efficiency ()
- Parental involvement ()

All correlations were significant at.

Multiple Regression Analysis indicated that educational management could explain a substantial portion of the variance in these variables:

- 42% of the variance in academic achievement
- 36% of the variance in job satisfaction
- 49% of the variance in school efficiency
- 30% of the variance in parental involvement

Furthermore, ANOVA tests confirmed significant differences among different levels of educational management and the dependent variables ().

These results underscore the key role of educational management in enhancing academic performance, job satisfaction, school efficiency, and parental engagement. Consequently, it is recommended that educational leaders and policymakers implement targeted management programs, enhance teachers' professional skills, and encourage parental participation to foster an optimal learning environment for students.

Result and Conclusion

The present study aimed to investigate the impact of educational management on students' academic success, teachers' job satisfaction, school efficiency, and parental engagement in schools in the Kianparash district of Ahvaz city. The findings are consistent with previous research.

Salarichine and Rastegari (2025) demonstrated that implementing an educational management model resulted in positive attitude changes and improved academic progress among pre-service teachers. These outcomes align with the current study's results, indicating a positive effect of educational management on students' academic achievement.

Similarly, Mohammadi (2025) emphasized that modern management approaches, such as strategic planning and the use of educational technologies, significantly enhance teacher performance and student academic progress. These findings are also in line with the current results, particularly regarding teachers' job satisfaction and school efficiency.

Research by Ahmadi et al. (2024) and Behzadifar et al. (2023) further indicated that effective educational management requires decentralization, proactive leadership, and optimal use of educational technology to improve the learning process and produce positive differences in educational performance.

Therefore, policymakers and educational leaders are advised to develop and implement effective management strategies, support teachers and families, and create the groundwork for improving learning quality and school-centered development.

علمی پژوهشی (کمی)

تأثیر مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین

هدا فیاضی

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

چکیده	تاریخ دریافت: ۰۳ آذر ۱۴۰۴
هدف این تحقیق بررسی تأثیر مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین در مدارس منطقه کیانپارش شهر اهواز می‌باشد. تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نوع پژوهش‌های همبستگی می‌باشد. جامعه آماری آن شامل دانش آموزان، معلمان و والدین مدارس متوسطه می‌باشد که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۳۲۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌های ساختاریافته با طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای بود و پایایی آن‌ها با ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۸۵ تا ۰/۹ تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که مدیریت آموزش با موفقیت تحصیلی دانش آموزان ($r = 0/65$)، رضایت شغلی معلمان ($r = 0/6$)، کارایی مدارس ($r = 0/7$)، و تعامل والدین ($r = 0/55$)، همبستگی مثبت و معنادار دارد ($Sig < 0/01$). رگرسیون چندمتغیره نیز نشان داد که مدیریت آموزش قادر است به ترتیب ۴۲ درصد از واریانس موفقیت تحصیلی، ۳۶ درصد از واریانس رضایت شغلی، ۴۹ درصد از واریانس کارایی مدارس و ۳۰ درصد از واریانس تعامل والدین را توضیح دهد. همچنین، آزمون ANOVA تأیید کرد که تفاوت معناداری بین سطوح مختلف مدیریت آموزش و متغیرهای وابسته وجود دارد ($Sig < 0/01$). این نتایج نشان می‌دهد که مدیریت آموزش نقش کلیدی در بهبود عملکرد تحصیلی، رضایت شغلی، کارایی مدارس و مشارکت والدین دارند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی با اجرای برنامه‌های مدیریتی هدفمند، ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای معلمان و تشویق مشارکت والدین، محیط یادگیری بهینه‌ای برای دانش آموزان ایجاد کنند.	تاریخ بازنگری: ۱۵ بهمن ۱۴۰۴
	تاریخ پذیرش: ۰۵ فروردین ۱۴۰۵
	کلید واژه‌ها: مدیریت آموزش، موفقیت تحصیلی دانش آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس، تعامل والدین

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): فیاضی، هدا. (۱۴۰۵). تأثیر مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین. فصلنامه رویکردهای نوین در مدیریت و بازاریابی، ۸(۱)، ۳۹۹-۴۲۴.

<https://doi.org/10.22034/jmep.2026.568529.1616>

Authors retain the copyright and full publishing rights.
Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: مرکز پژوهشی مطالعات مدیریت منابع و کسب و کار دانش محور

نویسنده مسئول: هدا فیاضی

ایمیل: h.fayyazi@gmail.com

مقدمه

نظام آموزشی هر کشور، زیربنای توسعه پایدار و عامل اساسی در شکل‌گیری سرمایه انسانی محسوب می‌شود (Khiati et al, 2024). کیفیت این نظام تا حد زیادی به نوع مدیریت و نحوه اجرای فرآیندهای آموزشی در مدارس بستگی دارد. در جهان امروز که تغییرات فناورانه، اجتماعی و فرهنگی با سرعت چشمگیری در حال وقوع است، رویکردهای سنتی مدیریت آموزشی دیگر پاسخگوی نیازهای نظام یادگیری نیستند (Liu et al, 2025). از این رو، ضرورت تحول در سبک‌های مدیریت نوین آموزشی بیش از پیش احساس می‌شود (Hoque et al, 2023). مدیریت آموزشی در معنای گسترده خود شامل برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت، نظارت و ارزشیابی تمامی فعالیت‌های آموزشی و پرورشی در سطح مدرسه و نظام آموزشی است. هدف اصلی این نوع مدیریت، ارتقای کیفیت یادگیری و دستیابی به خروجی‌های مطلوب آموزشی از طریق بهره‌گیری بهینه از منابع انسانی، مالی و فیزیکی است (Zhipeng and Abd Rahman, 2024). در واقع، مدیر مدرسه تنها یک ناظر یا مجری نیست، بلکه رهبر یادگیری است که با استفاده از مدیریت اثربخش می‌تواند بر انگیزش معلمان، یادگیری دانش‌آموزان و تعامل والدین تأثیر مستقیم بگذارد (Assefa, 2025).

تجربه نظام‌های آموزشی موفق نشان داده است که بین رهبری آموزشی مؤثر و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ای مستقیم وجود دارد (Zhou et al, 2025). مدیرانی که از سبک‌های مدیریتی مشارکتی، یادگیری‌محور و تحول‌گرا استفاده می‌کنند، معمولاً در ایجاد فضای مدرسه‌ای مثبت، ارتقای تعهد شغلی معلمان و افزایش احساس تعلق والدین موفق‌ترند. این مدیران با تمرکز بر یادگیری مستمر، ارزیابی منظم عملکرد و تشویق نوآوری در فرآیندهای آموزشی، زمینه ارتقای کارایی و پویایی مدارس را فراهم می‌سازند (Thamrin et al, 2024). از سوی دیگر، موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اثربخشی نظام آموزشی است و به عوامل گوناگونی از جمله کیفیت تدریس، محیط یادگیری، انگیزش درونی، حمایت خانوادگی و سبک مدیریت مدرسه وابسته است (Ker et al, 2022). زمانی که مدیران با آموزشی دقیق، فرآیند تدریس را حمایت و منابع لازم را به نحو بهینه تخصیص می‌دهند، نتایج تحصیلی دانش‌آموزان به صورت معناداری بهبود می‌یابد (Anning, 2024). رضایت شغلی معلمان نیز از مؤلفه‌های اساسی در پایداری و کیفیت آموزش به شمار می‌رود. معلمانی که احساس می‌کنند در تصمیم‌گیری‌های مدرسه نقش دارند، از سوی مدیران مورد اعتماد و احترام قرار می‌گیرند و فرصت رشد و خلاقیت دارند، با انگیزه و تعهد بیشتری به تدریس می‌پردازند (Sumarsono et al, 2025). این امر موجب افزایش بازده آموزشی و در نهایت، بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. در مقابل، سبک‌های مدیریتی اقتدارگرا و غیرمشارکتی، معمولاً باعث کاهش انگیزش شغلی و خستگی روانی در معلمان می‌شوند که پیامد آن افت کیفیت آموزشی است (Abun et al, 2022).

کارایی مدارس نیز به‌عنوان شاخصی از میزان موفقیت در استفاده بهینه از منابع انسانی و مادی مطرح است. کارایی زمانی حاصل می‌شود که مدارس بتوانند با حداقل هزینه و زمان، بیشترین بازده آموزشی را ارائه دهند. این هدف بدون وجود مدیریت علمی و نظام‌مند میسر نخواهد بود (Thelma et al, 2024). مدیران کارآمد با بهره‌گیری از برنامه‌ریزی استراتژیک، کنترل مستمر، ارزشیابی دوره‌ای و ایجاد محیطی یادگیرنده، می‌توانند ساختارهای مدرسه را به سوی اثربخشی و پویایی هدایت کنند (Toropova et al, 2021). از دیگر عوامل اثرگذار در عملکرد آموزشی، تعامل والدین با مدرسه است. ارتباط سازنده و مستمر خانواده با محیط آموزشی سبب افزایش انگیزه تحصیلی، احساس مسئولیت و نظم در دانش‌آموزان می‌شود. در واقع، هنگامی که والدین در فرآیند یادگیری فرزندان خود مشارکت دارند، عملکرد تحصیلی آنان به طور قابل توجهی بهبود می‌یابد (Jhonshon

(et al, 2024). نقش مدیران در این میان بسیار تعیین کننده است، زیرا سبک مدیریت آنان می تواند میزان مشارکت والدین را افزایش یا کاهش دهد. مدیرانی که فضای مدرسه را باز و ارتباطی دوستانه و شفاف با والدین برقرار می کنند، زمینه اعتماد متقابل و همکاری پایدار بین خانه و مدرسه را فراهم می سازند (Hornby and Lafaele, 2023).

در شرایط کنونی نظام آموزشی ایران، با وجود اصلاحات ساختاری و اجرای برنامه های توسعه آموزشی، همچنان چالش هایی نظیر تمرکز بیش از حد در تصمیم گیری، ضعف در نظام ارزیابی عملکرد مدارس، کمبود انگیزه شغلی در معلمان و شکاف ارتباطی میان مدرسه و خانواده ها وجود دارد. این چالش ها موجب شده اند تا بسیاری از مدارس از دستیابی به کارایی و اثربخشی مطلوب بازمانند. بنابراین، توجه به مدیریت آموزشی که بر مشارکت، توانمندسازی، ارتباطات انسانی، بازخورد مؤثر و یادگیری سازمانی تأکید دارند، ضرورتی انکارناپذیر است. با توجه به اهمیت نقش مدیران در هدایت و رهبری نظام آموزشی، شناسایی تأثیر مدیریت آموزش بر متغیرهایی همچون موفقیت تحصیلی، رضایت شغلی، کارایی مدارس و تعامل والدین، می تواند به عنوان راهنمایی برای تصمیم گیرندگان آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. پاسخ به این پرسش که "آیا مدیریت آموزشی می تواند به بهبود کیفیت یادگیری و کارایی نظام آموزشی منجر شوند؟" می تواند مسیر جدیدی در توسعه آموزش و پرورش کشور بگشاید. پژوهش حاضر در تلاش است تا با بررسی علمی و تجربی روابط میان مدیریت آموزش و عوامل کلیدی عملکرد مدارس، مدلی جامع برای ارتقای نظام آموزشی ارائه دهد. این تحقیق بر آن است تا نشان دهد که به کارگیری الگوهای مدیریتی نوین و انسانی محور، نه تنها در بهبود وضعیت آموزشی دانش آموزان مؤثر است، بلکه در رضایت معلمان، افزایش بهره وری و تقویت پیوند میان مدرسه و خانواده نیز نقشی اساسی ایفا می کند. در نهایت، هدف اصلی این مطالعه، تبیین نقش مدیریت آموزشی به عنوان محور تحول در نظام یادگیری و بسترساز تحقق عدالت آموزشی، پویایی و توسعه پایدار در مدارس است. از این رو، پرسش اساسی این پژوهش آن است که مدیریت آموزش تا چه اندازه و چگونه می تواند بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین با مدرسه تأثیر گذار باشد؟

ادبیات نظری

مدیریت آموزش

مدیریت آموزش به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام تعلیم و تربیت، مجموعه ای از فعالیت های برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و نظارت بر فرآیند یاددهی - یادگیری در مدارس است (Jahan & Atiq, 2023; Olujuwon, 2024). هدف اصلی این نوع مدیریت، ارتقای کیفیت آموزشی و بهبود عملکرد مدرسه به عنوان یک نهاد یادگیرنده است (Datulio, 2025). مدیریت آموزشی کارآمد موجب هماهنگی میان اجزای مدرسه، ارتقای انگیزش معلمان و افزایش اثربخشی آموزش می شود و در نهایت بر نتایج تحصیلی دانش آموزان تأثیر مستقیم دارد (Li et al, 2025).

مدیریت آموزش مجموعه ای از الگوها و شیوه های تصمیم گیری هستند که مدیران برای اداره بهینه مدارس و هدایت فرآیندهای یادگیری به کار می گیرند (Wu, 2025). این استراتژی ها می توانند شامل مدیریت مشارکتی، رهبری تحولی، مدیریت مبتنی بر داده، مدیریت کیفیت جامع (TQM)، و رهبری آموزشی باشند. هر یک از این رویکردها با تمرکز بر ابعاد مختلف مدرسه، همچون بهبود فرآیند تدریس، توسعه حرفه ای معلمان، استفاده از فناوری های نوین آموزشی و ارتقای ارتباط با والدین، به ارتقای اثربخشی و کارایی مدرسه کمک می کنند (Kamtini et al, 2025). اتخاذ استراتژی مناسب، نه تنها به بهبود

محیط یادگیری می‌انجامد بلکه به افزایش رضایت شغلی کارکنان و پایداری سازمانی نیز کمک می‌کند. موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، بازتابی از کیفیت فرآیند یاددهی - یادگیری و اثربخشی نظام مدیریتی مدرسه است (Zhipeng & Abd Rahman, 2024). مدیرانی که از مدیریت آموزشی کارآمد بهره می‌گیرند، محیطی حمایتی و انگیزشی برای یادگیری فراهم می‌کنند که در آن معلمان از روش‌های نوین تدریس بهره می‌برند و دانش‌آموزان به یادگیری فعال و خلاق تشویق می‌شوند. در چنین شرایطی، مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های آموزشی افزایش یافته و دستاوردهای تحصیلی او ارتقا می‌یابد. همچنین، مدیریت آموزشی مؤثر موجب کاهش اضطراب امتحان، افزایش انگیزش درونی و بهبود نگرش دانش‌آموزان نسبت به تحصیل می‌شود که همگی از عوامل کلیدی موفقیت تحصیلی هستند (Ker et al, 2022).

رضایت شغلی

رضایت شغلی معلمان به میزان زیادی تحت تأثیر سبک مدیریت مدرسه قرار دارد. مدیرانی که رویکرد مشارکتی و حمایتی دارند، فضایی فراهم می‌سازند که در آن معلمان احساس ارزشمندی و تعلق به سازمان می‌کنند (Abun et al, 2022). برعکس، سبک‌های اقتدارگرایانه و غیرمنعطف معمولاً باعث کاهش انگیزش و افزایش فرسودگی شغلی می‌شوند. مدیریتی که بر رشد حرفه‌ای، بازخورد سازنده، عدالت سازمانی و استقلال کاری تأکید دارند، سبب افزایش رضایت شغلی معلمان و در نتیجه بهبود کیفیت تدریس می‌شوند (Thelma et al, 2024). معلمان راضی‌تر معمولاً از خلاقیت و تعهد بیشتری برخوردارند و همین امر تأثیر غیرمستقیم مثبتی بر عملکرد دانش‌آموزان دارد. کارایی مدارس به میزان توانایی آن‌ها در استفاده بهینه از منابع انسانی، مالی و فیزیکی برای دستیابی به اهداف آموزشی بستگی دارد (Thamrin et al, 2024). مدیریت آموزشی مؤثر با ایجاد نظام‌های ارزیابی مستمر، تعیین اهداف قابل اندازه‌گیری و بهبود فرآیندهای اجرایی، کارایی کلی مدرسه را افزایش می‌دهند. استفاده از مدل‌های مدیریتی مانند «مدیریت بر مبنای عملکرد» و «مدیریت کیفیت جامع» موجب می‌شود تا مدرسه بتواند فرآیندهای آموزشی را بر پایه شواهد و داده‌های واقعی بهبود دهد. در نتیجه، بهره‌وری افزایش یافته و میزان هدرفت منابع کاهش می‌یابد. این امر همچنین باعث افزایش اعتماد جامعه و والدین به مدرسه می‌شود. تعامل والدین با مدرسه یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت نظام آموزشی است (Jhonshon et al, 2024). مدارس موفق معمولاً دارای سیستم مدیریتی فعالی هستند که ارتباط مستمر، شفاف و دوسویه‌ای با خانواده‌ها برقرار می‌کنند. مدیرانی که برای مشارکت والدین در فرآیند آموزش تدوین می‌کنند، به‌طور غیرمستقیم به ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کمک می‌نمایند. این تعامل نه تنها به بهبود انضباط و انگیزه یادگیری دانش‌آموزان منجر می‌شود، بلکه موجب افزایش رضایت والدین و ایجاد حس اعتماد و همکاری بین خانواده و مدرسه نیز می‌گردد. از این رو، توسعه فرهنگ مشارکت والدین از طریق سیاست‌گذاری آموزشی، یکی از محورهای کلیدی مدیریت آموزشی نوین است (Zhou et al, 2025).

پیشینه پژوهش

(Salarichine & Rastegari, 2025) به بررسی تأثیر الگوی مدیریت آموزشی را بر تغییر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانش‌جو معلمان رشته آموزش ابتدایی پرداختند. نتایج نشان داد که به کارگیری این الگو موجب تغییر نگرش مثبت و ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌جو معلمان شد. دانش‌جو معلمان گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل تغییرات معناداری در نگرش و

پیشرفت تحصیلی خود نشان دادند. تحلیل‌های کیفی نیز بیانگر افزایش انگیزه و رضایت آنان از فرایند تدریس و بهره‌گیری از روش‌های فعال آموزشی بود. بنابراین، این مطالعه تأثیر مثبت و معنادار الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان را تأیید کرده و پیشنهادهایی برای بهبود پیاده‌سازی آن در محیط‌های آموزشی ارائه می‌دهد.

(Mohammadi, 2025) به بررسی تأثیر مدیریت آموزشی بر ارتقای کیفیت تدریس و یادگیری در مدارس پرداخت. یافته‌ها نشان داد که استفاده از رویکردهای نوین مدیریتی مانند مدیریت مشارکتی، برنامه‌ریزی استراتژیک و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، عملکرد معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را به شکل قابل توجهی بهبود می‌بخشد. همچنین، اجرای دوره‌های آموزشی مستمر برای مدیران و معلمان و ایجاد یک فرهنگ سازمانی حمایتی از عواملی است که انگیزه کارکنان را افزایش داده و کیفیت آموزش را ارتقا می‌دهد. این مطالعه همچنین به چالش‌هایی مانند مقاومت در برابر تغییر، محدودیت منابع مالی و انسانی، و عدم همگام‌سازی سیاست‌های آموزشی و مدیریتی اشاره کرد و راهکارهایی برای رفع این موانع ارائه نمود. بدین ترتیب، تدوین و اجرای سیاست‌های کلان مبتنی بر مدیریت تعلیم و تربیت می‌تواند منجر به تغییرات بنیادی در نظام آموزشی شود.

(Ahmadi et al, 2024) به بررسی واکاوی شرایط لازم برای گذار از مدیریت آموزشی به رهبری آموزشی در مدارس پرداختند. نتایج نشان داد که عواملی مانند تمرکززدایی در ساختار نظام آموزش و پرورش، پیشروگرایی و پویایی نقش مدیران مدارس برای این گذار ضروری هستند. رسیدن به رهبری آموزشی مستلزم تدوین راهبردهای متنوع، تغییر نگرش سیاسی نسبت به کارکرد آموزش و پرورش، و تربیت علمی و تخصصی مدیران است. بر اساس این پژوهش، تمرکز بر استانداردسازی رهبری آموزشی و اعطای اختیارات بیشتر به مدارس و مناطق به برنامه‌ریزان آموزشی توصیه می‌شود.

(Behzadifar et al, 2023) به بررسی رابطه عوامل مدیریت آموزشی و تأثیر فناوری نوین آموزشی بر یادگیری دانش‌آموزان پرداختند. یافته‌ها نشان داد که معلمان، به عنوان یکی از مهم‌ترین بازیگران مدیریت آموزشی در فرآیند یادگیری، تأثیر بسزایی بر کنش‌های درونی دانش‌آموزان و آزادسازی ذهن آنان دارند. مدیریت آموزشی مؤثر، تفاوت‌های آشکاری در کیفیت یادگیری ایجاد می‌کند.

(Ettehad et al, 2021) با تمرکز بر مدارس استثنایی، مدلی از مدیریت آموزشی بر اساس تجربه عملی مدیران ارائه کردند. مولفه‌های کلیدی این مدل شامل تعامل با همکاران، نظارت بر نیروی انسانی، مدیریت مالی، تعامل با ارگان‌های مرتبط، شناخت نیازهای دانش‌آموزان، توجه به مسائل علمی و آموزشی، توجه به نیازهای جسمی و روحی دانش‌آموزان، و برخورداری از صفات شخصیتی مانند نظم و تعهد است. علاوه بر این، پیگیری فراگیرسازی، توسعه مدارس تلفیقی، ارائه مشاوره و حمایت خانواده‌ها نیز جزو ضرورت‌های مدیریت مدارس استثنایی به شمار می‌رود. این پژوهش دیدگاه مدیران شاغل را آشکار کرده و امکان می‌دهد سازمان آموزش و پرورش استثنایی در چارچوب قوانین، اقدامات مؤثرتری برای بهبود کیفیت مدیریت مدارس استثنایی انجام دهد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نوع پژوهش‌های همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه مدارس متوسطه، معلمان و والدین دانش‌آموزان منطقه کیانپارش شهر اهواز است. برای انتخاب نمونه، از نمونه‌گیری تصادفی

طبقه‌ای استفاده شد تا مدارس از مناطق مختلف شهر به طور متناسب انتخاب شد. از هر مدرسه تعداد مشخصی معلم و والدین پرسشنامه دریافت کرد تا نمونه‌ای تقریباً ۳۰۰-۳۵۰ نفره حاصل شود و نماینده جامعه آماری باشد. به علاوه ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه ساختاریافته است که شامل چهار بخش اصلی است و پاسخ‌ها بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۱=کاملاً مخالف تا ۵=کاملاً موافق) اندازه‌گیری می‌شوند. بخش اول پرسشنامه شامل سوالاتی در زمینه مدیریت آموزش مانند برنامه‌ریزی درسی، مدیریت منابع، توسعه حرفه‌ای معلمان و تصمیم‌گیری مدیریتی است. بخش دوم به موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌پردازد و شامل خوداظهاری دانش‌آموزان درباره پیشرفت تحصیلی و دستاوردهای علمی آنهاست. بخش سوم به رضایت شغلی معلمان اختصاص دارد و جنبه‌هایی مانند رضایت از شرایط کاری، حمایت مدیریت، روابط همکاران و انگیزه شغلی را پوشش می‌دهد. بخش چهارم پرسشنامه کارایی مدارس و تعامل والدین را اندازه‌گیری می‌کند و شامل سوالاتی درباره مدیریت منابع مدرسه، کیفیت اجرای برنامه‌ها و مشارکت والدین در فعالیت‌های مدرسه است. برای اعتبار و پایایی ابزار، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط متخصصان حوزه آموزش و مدیریت مدارس تأیید شد. پایایی نیز با محاسبه ضریب آلفای شد. برای هر بخش و کل پرسشنامه بررسی شد. داده‌ها به صورت حضوری از مدارس اهواز جمع‌آوری شد و تحلیل آن‌ها با نرم‌افزارهای آماری مانند SPSS انجام شد.

پرسشنامه مدیریت آموزش: پرسشنامه مدیریت آموزشی توسط (Hoy & Miskel, 2012) و با توسعه مفهومی (Bush, 2011) در حوزه رهبری و مدیریت آموزشی تدوین شده است. این پرسشنامه با هدف سنجش میزان اثربخشی مدیریت آموزشی در سطح مدارس طراحی شده و ابعاد اصلی آن شامل برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مدیریت و تخصیص منابع انسانی و مادی، تصمیم‌گیری مشارکتی، حمایت از توسعه حرفه‌ای معلمان و سیاست‌های انگیزشی مدیران می‌باشد. این ابزار شامل ۱۲ گویه است که پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر گویه بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) مشخص می‌کنند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۱۲ تا ۶۰ متغیر است و کسب نمره بالاتر نشان‌دهنده برخورداری مدیر مدرسه از سبک مدیریتی آموزشی اثربخش‌تر و مشارکتی‌تر می‌باشد. روایی محتوایی این پرسشنامه با بهره‌گیری از نظر خبرگان مدیریت آموزشی و برنامه‌ریزی درسی و با اتکا به چارچوب نظری (Hoy & Miskel, 2012) و (Bush, 2011) مورد تأیید قرار گرفته است. علاوه بر این، نتایج تحلیل عاملی تأییدی در پژوهش‌های مختلف نشان داده است که ساختار عاملی ابزار از برازش مناسبی برخوردار بوده و ابعاد آن به‌درستی مفهوم مدیریت آموزشی را تبیین می‌کنند. در پژوهش‌های انجام‌شده در داخل ایران، ضریب پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ در بازه ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ گزارش شده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزار می‌باشد (Asadi et al, 2021). همچنین روایی سازه ابزار در مطالعات داخلی از طریق تحلیل عاملی تأییدی تأیید شده است. در مطالعات خارج از ایران نیز پایایی این پرسشنامه با ضرایب آلفای کرونباخ بین ۰/۸۰ تا ۰/۹۱ گزارش شده است که حاکی از ثبات و قابلیت اعتماد مناسب ابزار در بافت‌های آموزشی گوناگون است. شواهد روایی همگرا و واگرا در این مطالعات، اعتبار بین‌فرهنگی پرسشنامه را تأیید می‌کند.

پرسشنامه موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان: پرسشنامه موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس چارچوب نظری خودادراکی تحصیلی و موفقیت آموزشی مارش (Marsh, 2007) و شاخص‌های سنجش کیفیت و عملکرد تحصیلی ارائه‌شده توسط سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), (2013) در گزارش‌های PISA (2013) تدوین شده است. این ابزار با هدف سنجش میزان موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان از

دیدگاه خود آنان طراحی شده و ابعاد مختلفی از جمله پیشرفت درسی، میزان حمایت آموزشی دریافت شده، دسترسی به منابع یادگیری و رضایت از عملکرد تحصیلی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این پرسشنامه شامل ۸ گویه است که پاسخ‌ها بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) نمره‌گذاری می‌شوند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۸ تا ۴۰ متغیر است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتر موفقیت و رضایت تحصیلی دانش‌آموز می‌باشد. روایی محتوایی پرسشنامه با بهره‌گیری از نظر متخصصان حوزه آموزش، برنامه‌ریزی درسی و روان‌شناسی تربیتی و با اتکا به مدل‌های نظری (Marsh, 2007) و چارچوب‌های OECD (2013) تأیید شده است. همچنین ساختار مفهومی ابزار در پژوهش‌های پیشین از طریق تحلیل‌های عاملی و شواهد روایی سازه مورد تأیید قرار گرفته است. در مطالعات خارج از ایران، ابزارهای مبتنی بر این ساختار مفهومی از پایایی بالایی برخوردار بوده‌اند. به‌عنوان نمونه، در پژوهش (Marsh & Craven, 2006)، ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های موفقیت و خودکارآمدی تحصیلی بین ۰/۸۵ تا ۰/۹۳ گزارش شده است. همچنین شاخص‌های عملکرد تحصیلی در گزارش‌های بین‌المللی PISA متعلق به سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD, 2013) دارای ضرایب پایایی بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۸ بوده‌اند که بیانگر ثبات و اعتبار مناسب این ابزارها در نظام‌های آموزشی مختلف است. در پژوهش‌های انجام‌شده در داخل ایران که از مقیاس‌های مشابه «موفقیت تحصیلی» و «رضایت از عملکرد تحصیلی» استفاده کرده‌اند، ضرایب پایایی آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۷۴ تا ۰/۸۷ گزارش شده است (Heiran et al, 2025). همچنین روایی محتوایی این ابزارها با استفاده از نظر خبرگان حوزه آموزش و برنامه‌ریزی درسی مورد تأیید قرار گرفته و نتایج تحلیل عاملی در مطالعات داخلی، روایی سازه آن‌ها را تأیید کرده است.

پرسشنامه رضایت شغلی معلمان: پرسشنامه رضایت شغلی معلمان با اقتباس از پرسشنامه رضایت شغلی اسپکتور که توسط (Spector, 1997) تدوین شده است، طراحی گردیده است. این ابزار با هدف سنجش میزان رضایت شغلی معلمان از جنبه‌های مختلف محیط کار آموزشی تهیه شده و ابعاد اصلی آن شامل شرایط محیط کار، روابط حرفه‌ای و همکارانه، فرصت‌های رشد و پیشرفت شغلی، حمایت مدیریتی و تناسب حقوق و مزایا می‌باشد. این پرسشنامه شامل ۱۰ گویه است که پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر گویه بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) مشخص می‌کنند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۱۰ تا ۵۰ متغیر است و کسب نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتر رضایت شغلی معلمان می‌باشد. روایی محتوایی این ابزار بر اساس چارچوب نظری اسپکتور (Spector, 1997) و با استفاده از نظر متخصصان حوزه مدیریت آموزشی و روان‌شناسی سازمانی مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین ساختار عاملی پرسشنامه رضایت شغلی اسپکتور در پژوهش‌های مختلف داخلی و خارجی از طریق تحلیل‌های عاملی اکتشافی و تأییدی مورد بررسی قرار گرفته و از برازش مناسب برخوردار بوده است. در مطالعات خارج از ایران، پایایی پرسشنامه رضایت شغلی اسپکتور با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها در بازه ۰/۶ تا ۰/۹۱ گزارش شده است که نشان‌دهنده ثبات و اعتبار قابل قبول ابزار در بافت‌های شغلی و فرهنگی متفاوت است. در پژوهش‌های انجام‌شده در داخل ایران که نسخه‌های بومی‌سازی شده این پرسشنامه را در جامعه معلمان به کار گرفته‌اند، ضرایب پایایی آلفای کرونباخ معمولاً بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ گزارش شده است. همچنین در مطالعه (Machinchi, 2022) که بر روی معلمان مقطع متوسطه انجام شد، آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۸۶ به‌دست آمد و روایی محتوایی ابزار نیز با تأیید هیئت متخصصان آموزش و مدیریت آموزشی مورد تأیید قرار گرفت.

پرسشنامه کارایی مدارس: پرسشنامه کارایی مدارس بر اساس چارچوب نظری رهبری آموزشی و کارایی مدرسه که توسط (Hallinger, 2011) ارائه شده است، تدوین گردیده است. این پرسشنامه با هدف سنجش میزان کارایی مدارس در تحقق اهداف آموزشی طراحی شده و ابعاد اصلی آن شامل کیفیت اجرای برنامه‌های آموزشی، مدیریت و بهره‌برداری بهینه از منابع انسانی و مادی، توجه به نیازها و انتظارات ذی‌نفعان آموزشی و استفاده از بازخوردها برای بهبود مستمر عملکرد مدرسه می‌باشد. این ابزار شامل ۵ گویه است که پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر گویه بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) مشخص می‌کنند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۵ تا ۲۵ متغیر است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتر کارایی مدرسه از دیدگاه پاسخ‌دهنده می‌باشد. روایی محتوایی این پرسشنامه با اتکا به چارچوب نظری (Hallinger, 2011) و از طریق نظرخواهی از متخصصان مدیریت آموزشی و رهبری مدرسه مورد تأیید قرار گرفته است. علاوه بر این، ساختار مفهومی ابزار در پژوهش‌های پیشین از طریق تحلیل عاملی تأییدی بررسی شده و شاخص‌های برازندگی مطلوبی گزارش گردیده است. در مطالعات خارج از ایران، ابزارهای مرتبط با این چارچوب نظری، از جمله پرسشنامه PIMRS که توسط (Hallinger, 2011) توسعه یافته است، دارای پایایی کل بالا گزارش شده‌اند. به‌طور مشخص، ضریب آلفای کرونباخ این ابزارها در بازه ۰/۸۲ تا ۰/۹۳ قرار داشته و نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز شاخص‌های برازندگی مناسب $CFI > 0/95$ و $RMSEA < 0/06$ را نشان داده‌اند (Hallinger & Wang, 2015). در پژوهش‌های انجام‌شده در داخل ایران نیز نسخه‌های بومی‌سازی شده ابزارهای سنجش کارایی و رهبری آموزشی مبتنی بر مدل هالینگر مورد استفاده قرار گرفته‌اند. همچنین در مطالعه (Bagherpur, 2020)، ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۴ گزارش شده و روایی محتوایی ابزار نیز با تأیید هیئت متخصصان مدیریت آموزشی مورد تأیید قرار گرفته است. نتایج این مطالعات بیانگر قابلیت اعتماد و کاربرد مناسب این ابزار در بافت آموزشی ایران است.

پرسشنامه تعامل والدین: پرسشنامه تعامل والدین بر اساس مدل شش‌بعدی مشارکت والدین که توسط (Epstein, 2011) ارائه شده است، تدوین گردیده است. در این مدل، مشارکت خانواده به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی نظام یادگیری مدرسه در نظر گرفته می‌شود. این پرسشنامه با هدف سنجش میزان تعامل و مشارکت والدین در فرآیندهای آموزشی طراحی شده و ابعاد اصلی آن شامل میزان ارتباط والدین با مدرسه، مشارکت در فعالیت‌های آموزشی، پیگیری عملکرد تحصیلی فرزند، تعامل با معلمان و نقش والدین در تصمیم‌گیری‌های مدرسه می‌باشد. این ابزار شامل ۷ گویه است که پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر گویه بر اساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) مشخص می‌کنند. دامنه نمرات پرسشنامه بین ۷ تا ۳۵ متغیر است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتر تعامل و مشارکت والدین در امور آموزشی مدرسه می‌باشد. روایی محتوایی این پرسشنامه با اتکا به چارچوب نظری (Epstein, 2011) و با استفاده از نظر متخصصان حوزه تعلیم و تربیت، مدیریت آموزشی و جامعه‌شناسی آموزش مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین ساختار مفهومی ابزار در پژوهش‌های پیشین از طریق تحلیل‌های عاملی مورد بررسی قرار گرفته و شواهد مناسبی از روایی سازه ارائه شده است. در مطالعات خارج از ایران، ابزارهای مبتنی بر چارچوب مشارکت والدین اپستین از پایایی قابل قبولی برخوردار بوده‌اند؛ به‌گونه‌ای که ضرایب آلفای کرونباخ این ابزارها در دامنه ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ گزارش شده است. این نتایج بیانگر ثبات و اعتبار مناسب ابزار در نظام‌های آموزشی مختلف و بافت‌های فرهنگی گوناگون است. در پژوهش‌های انجام‌شده در داخل ایران نیز نسخه‌های بومی‌سازی شده این پرسشنامه در مطالعات مرتبط با مدیریت مدرسه و جامعه‌پذیری آموزشی مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

به‌عنوان نمونه، در پژوهش (Shojaei et al, 2024)، ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۲ گزارش شده و روایی محتوایی ابزار نیز با تأیید هیئت متخصصان تعلیم و تربیت مورد تأیید قرار گرفته است.

یافته‌های پژوهش

براساس اطلاعات دموگرافیکی این مطالعه ۵۱/۶ درصد دانش‌آموزان دختر و ۴۸/۴ درصد دانش‌آموزان پسر بودند که تقریباً توزیع جنسیتی متعادل را نشان می‌دهد. همچنین، توزیع مقطع تحصیلی دانش‌آموزان کاملاً مساوی است (۵۰ درصد متوسطه اول و ۵۰ درصد متوسطه دوم)، که امکان مقایسه عملکرد و تأثیر مدیریت آموزش بین مقاطع را فراهم می‌کند. در بخش معلمان، توزیع جنسیتی نیز برابر است (۵۰ درصد زن و ۵۰ درصد مرد). بیشترین گروه سنی معلمان بین ۴۱-۵۰ سال (۳۳/۳ درصد) و سپس بالای ۵۰ سال (۲۹،۲ درصد) است، که نشان می‌دهد اکثر معلمان تجربه کاری متوسط تا بالا دارند. از نظر تحصیلات، اکثریت معلمان دارای کارشناسی ارشد (۵۰ درصد) هستند و تعداد کمتری دارای مدرک دکتری (۸/۳ درصد) می‌باشند، که سطح تحصیلات مناسبی برای اجرای برنامه‌های آموزشی فراهم می‌کند. در بخش والدین، زنان بیشترین سهم را دارند (۴۴/۷ درصد) و بیشترین سطح تحصیلات در بین والدین مربوط به کارشناسی (۴۱/۷ درصد) است. همچنین، درصد قابل توجهی از والدین دارای دیپلم و کارشناسی ارشد و بالاتر هستند که نشان‌دهنده تنوع تحصیلی والدین و امکان تعامل با مدرسه بر اساس سطح دانش و تجربه آنان است.

جدول (۱) آمار توصیفی هر یک از گویه‌های پرسشنامه مدیریت آموزش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی پرسشنامه مدیریت آموزش

گویه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
مدیر مدرسه برنامه‌های درسی را به صورت منظم و هدفمند طراحی می‌کند.	۴/۲	۰/۶	۰/۳۶
مدیریت مدرسه برای بهبود کیفیت آموزش، معلمان را آموزش و حمایت می‌کند.	۴	۰/۷	۰/۴۹
تصمیم‌گیری‌های مدیریتی بر اساس نیازهای واقعی دانش‌آموزان انجام می‌شود.	۳/۹	۰/۸	۰/۶۴
منابع آموزشی و فناوری‌های نوین به صورت بهینه در مدرسه مدیریت می‌شوند.	۴/۱	۰/۶	۰/۳۶
مدیر مدرسه از بازخورد معلمان و والدین برای بهبود فرآیندهای آموزشی استفاده می‌کند.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
برنامه‌های آموزشی مدرسه با استانداردهای ملی و محلی هماهنگ است.	۴	۰/۶	۰/۳۶
مدیریت مدرسه در حل مشکلات دانش‌آموزان فعال است.	۳/۷	۰/۸	۰/۶۴
سیاست‌های انگیزشی برای معلمان و دانش‌آموزان به خوبی اجرا می‌شود.	۴/۱	۰/۶	۰/۳۶
مدیر مدرسه تعامل مؤثر با شورای مدرسه و کارکنان دارد.	۳/۹	۰/۷	۰/۴۹
تصمیمات مدیریتی شفاف و قابل فهم برای همه اعضای مدرسه است.	۴/۲	۰/۵	۰/۲۵
مدرسه برنامه‌های توسعه حرفه‌ای معلمان را پیگیری می‌کند.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
مدیریت مدرسه منابع مالی و تجهیزات را به طور کارآمد تخصیص می‌دهد.	۴	۰/۶	۰/۳۶

بر اساس جدول (۱)، میانگین گویه‌ها بین ۳/۷ تا ۴/۲ قرار دارد. بالاترین میانگین (۴/۲) مربوط به گویه «مدیر مدرسه برنامه‌های درسی را به صورت منظم و هدفمند طراحی می‌کند» و «تصمیمات مدیریتی شفاف و قابل فهم برای همه اعضای مدرسه است» است. این نشان می‌دهد که پاسخ‌دهندگان بیشترین توافق را با برنامه‌ریزی هدفمند درسی و شفافیت تصمیم‌گیری‌های مدیریتی داشته‌اند. میانگین‌های نسبتاً پایین‌تر، مانند ۳/۷ برای گویه «مدیریت مدرسه در حل مشکلات دانش‌آموزان فعال است» و ۳/۸ برای «مدیر مدرسه از بازخورد معلمان و والدین برای بهبود فرآیندهای آموزشی استفاده می‌کند» و «مدرسه برنامه‌های توسعه حرفه‌ای معلمان را پیگیری می‌کند»، نشان‌دهنده توافق متوسط پاسخ‌دهندگان با این مؤلفه‌ها است و می‌تواند نقاطی برای بهبود فرآیندهای مدیریتی مدرسه را نشان دهد.

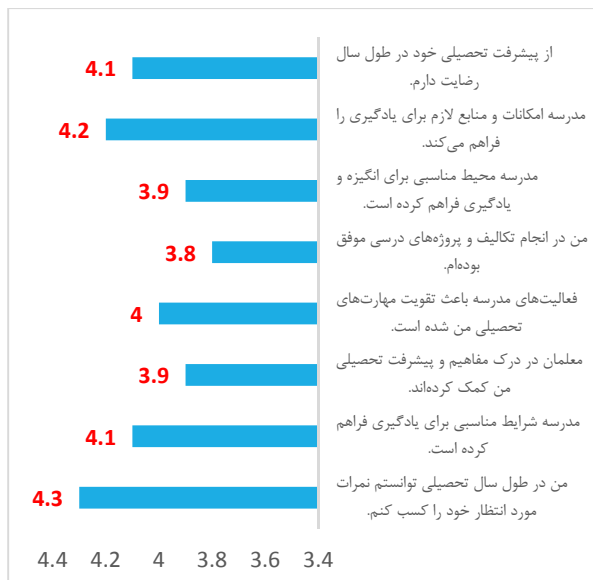
شکل ۱. مقایسه میانگین ابعاد پرسشنامه مدیریت آموزش

جدول (۲) آمار توصیفی هر یک از گویه‌های پرسشنامه موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان را نشان می‌دهد.

جدول ۲. آمار توصیفی پرسشنامه موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان

گویه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
من در طول سال تحصیلی توانستم نمرات مورد انتظار خود را کسب کنم.	۴/۳	۰/۵	۰/۲۵
مدرسه شرایط مناسبی برای یادگیری فراهم کرده است.	۴/۱	۰/۶	۰/۳۶
معلمان در درک مفاهیم و پیشرفت تحصیلی من کمک کرده‌اند.	۳/۹	۰/۷	۰/۴۹
فعالیت‌های مدرسه باعث تقویت مهارت‌های تحصیلی من شده است.	۴	۰/۶	۰/۳۶
من در انجام تکالیف و پروژه‌های درسی موفق بوده‌ام.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
مدرسه محیط مناسبی برای انگیزه و یادگیری فراهم کرده است.	۳/۹	۰/۶	۰/۳۶

۰/۲۵	۰/۵	۴/۲	مدرسه امکانات و منابع لازم برای یادگیری را فراهم می کند.
۰/۳۶	۰/۶	۴/۱	از پیشرفت تحصیلی خود در طول سال رضایت دارم.

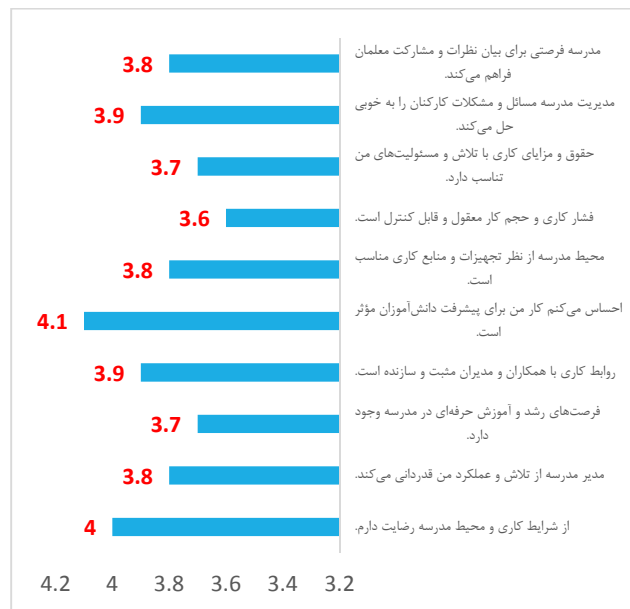
شکل ۲. مقایسه میانگین ابعاد پرسشنامه موفقیت تحصیلی دانش آموزان

میانگین گویه ها بین ۳/۸ تا ۴/۳ قرار دارد. بالاترین میانگین (۴/۳) مربوط به گویه «من در طول سال تحصیلی توانستم نمرات مورد انتظار خود را کسب کنم» است که نشان دهنده رضایت بالا و دستاورد تحصیلی مناسب دانش آموزان در این زمینه است. گویه «مدرسه امکانات و منابع لازم برای یادگیری را فراهم می کند» نیز میانگین بالایی (۴/۲) دارد و نشان می دهد که دانش آموزان از پشتیبانی مدرسه برای یادگیری رضایت نسبی دارند. میانگین های نسبتاً پایین تر، مانند ۳/۸ برای گویه «من در انجام تکالیف و پروژه های درسی موفق بوده ام» و ۳/۹ برای «معلمان در درک مفاهیم و پیشرفت تحصیلی من کمک کرده اند» و «مدرسه محیط مناسبی برای انگیزه و یادگیری فراهم کرده است» نشان دهنده توافق متوسط دانش آموزان با این مؤلفه هاست و می تواند نقاط قابل بهبود در روند آموزشی را مشخص کند. جدول (۳) آمار توصیفی پرسشنامه رضایت شغلی معلمان را نشان می دهد.

جدول ۳. یافته های توصیفی پرسشنامه رضایت شغلی معلمان

گویه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
از شرایط کاری و محیط مدرسه رضایت دارم.	۴	۰/۶	۰/۳۶
مدیر مدرسه از تلاش و عملکرد من قدردانی می کند.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
فرصت های رشد و آموزش حرفه ای در مدرسه وجود دارد.	۳/۷	۰/۸	۰/۶۴
روابط کاری با همکاران و مدیران مثبت و سازنده است.	۳/۹	۰/۷	۰/۴۹
احساس می کنم کار من برای پیشرفت دانش آموزان مؤثر است.	۴/۱	۰/۶	۰/۳۶
محیط مدرسه از نظر تجهیزات و منابع کاری مناسب است.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹

۰/۶۴	۰/۸	۳/۶	فشار کاری و حجم کار معقول و قابل کنترل است.
۰/۴۹	۰/۷	۳/۷	حقوق و مزایای کاری با تلاش و مسئولیت‌های من تناسب دارد.
۰/۳۶	۰/۶	۳/۹	مدیریت مدرسه مسائل و مشکلات کارکنان را به خوبی حل می‌کند.
۰/۴۹	۰/۷	۳/۸	مدرسه فرصتی برای بیان نظرات و مشارکت معلمان فراهم می‌کند.

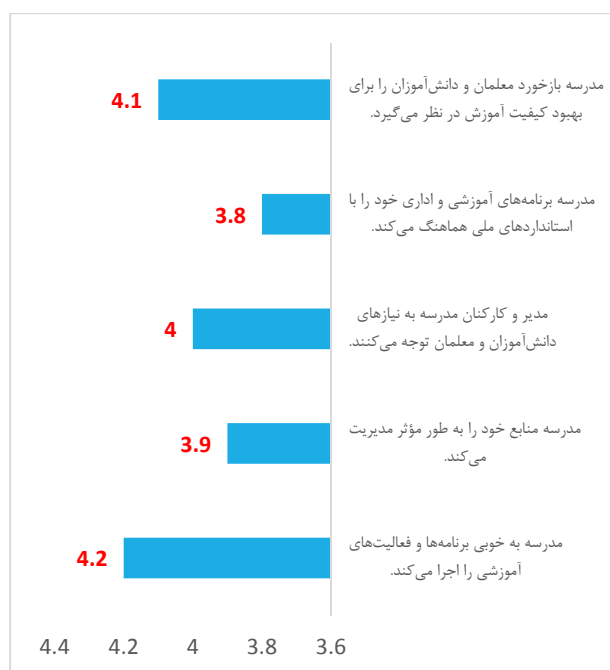

شکل ۳. مقایسه میانگین ابعاد پرسشنامه رضایت شغلی معلمان

همان گونه که در جدول (۳) مشاهده می‌شود میانگین گویه‌ها بین ۳/۶ تا ۴/۱ قرار دارد. بالاترین میانگین (۴/۱) مربوط به گویه «احساس می‌کنم کار من برای پیشرفت دانش‌آموزان مؤثر است» است، که نشان‌دهنده انگیزه بالای معلمان در تأثیرگذاری بر یادگیری دانش‌آموزان است. همچنین، گویه «از شرایط کاری و محیط مدرسه رضایت دارم» با میانگین ۴، نشان می‌دهد که معلمان از محیط کار و شرایط عمومی مدرسه رضایت نسبی دارند. میانگین‌های نسبتاً پایین‌تر، مانند ۳/۶ برای گویه «فشار کاری و حجم کار معقول و قابل کنترل است» و ۳/۷ برای گویه‌های «فرصت‌های رشد و آموزش حرفه‌ای در مدرسه وجود دارد» و «حقوق و مزایای کاری با تلاش و مسئولیت‌های من تناسب دارد»، نشان‌دهنده آن است که معلمان در برخی حوزه‌ها مانند کنترل فشار کاری و بهره‌مندی از فرصت‌های رشد حرفه‌ای رضایت کمتری دارند و این نقاط می‌تواند به عنوان فرصت‌های بهبود مدیریت مدرسه در نظر گرفته شود. جدول (۴) یافته‌های توصیفی پرسشنامه کارایی مدارس را نشان می‌دهد.

جدول ۴. آمار توصیفی پرسشنامه کارایی مدارس

گویه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
مدرسه به خوبی برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی را اجرا می‌کند.	۴/۲	۰/۵	۰/۲۵
مدرسه منابع خود را به طور مؤثر مدیریت می‌کند.	۳/۹	۰/۶	۰/۳۶
مدیر و کارکنان مدرسه به نیازهای دانش‌آموزان و معلمان توجه می‌کنند.	۴	۰/۶	۰/۳۶
مدرسه برنامه‌های آموزشی و اداری خود را با استانداردهای ملی هماهنگ می‌کند.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
مدرسه بازخورد معلمان و دانش‌آموزان را برای بهبود کیفیت آموزش در نظر می‌گیرد.	۴/۱	۰/۵	۰/۲۵

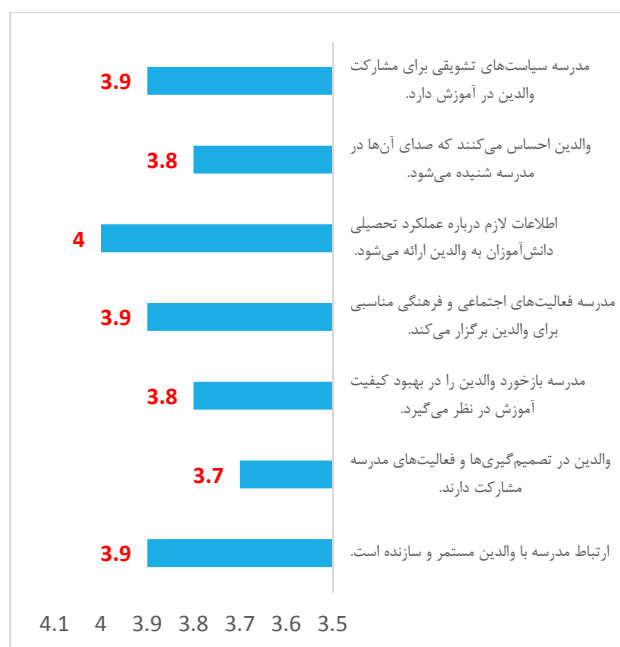

شکل ۴. مقایسه میانگین ابعاد پرسشنامه کارایی مدارس

همان گونه که در جدول (۴) مشاهده می‌شود میانگین گویه‌ها بین ۳/۸ تا ۴/۲ قرار دارد. بالاترین میانگین (۴/۲) مربوط به گویه «مدرسه به خوبی برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی را اجرا می‌کند» است که نشان می‌دهد پاسخ‌دهندگان عملکرد مدارس در اجرای برنامه‌های آموزشی را بسیار مثبت ارزیابی کرده‌اند. گویه «مدرسه بازخورد معلمان و دانش‌آموزان را برای بهبود کیفیت آموزش در نظر می‌گیرد» نیز با میانگین ۴/۱ نشان می‌دهد که مدارس به بازخورد و اصلاح فرآیندها توجه می‌کنند. میانگین‌های نسبتاً پایین‌تر، مانند ۳/۸ برای گویه «مدرسه برنامه‌های آموزشی و اداری خود را با استانداردهای ملی هماهنگ می‌کند»، بیانگر آن است که هماهنگی کامل با استانداردهای ملی و اداری هنوز می‌تواند بهبود یابد و توجه بیشتری نیاز دارد. جدول (۵) آمار توصیفی ۷ گویه پرسشنامه تعامل والدین را نشان می‌دهد.

جدول ۵. آمار توصیفی پرسشنامه تعامل والدین

گویه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
ارتباط مدرسه با والدین مستمر و سازنده است.	۳/۹	۰/۶	۰/۳۶
والدین در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های مدرسه مشارکت دارند.	۳/۷	۰/۷	۰/۴۹
مدرسه بازخورد والدین را در بهبود کیفیت آموزش در نظر می‌گیرد.	۳/۸	۰/۶	۰/۳۶
مدرسه فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی مناسبی برای والدین برگزار می‌کند.	۳/۹	۰/۶	۰/۳۶
اطلاعات لازم درباره عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به والدین ارائه می‌شود.	۴	۰/۵	۰/۲۵
والدین احساس می‌کنند که صدای آن‌ها در مدرسه شنیده می‌شود.	۳/۸	۰/۷	۰/۴۹
مدرسه سیاست‌های تشویقی برای مشارکت والدین در آموزش دارد.	۳/۹	۰/۶	۰/۳۶

شکل ۵. مقایسه میانگین ابعاد پرسشنامه تعامل والدین

همان گونه که در جدول (۵) مشاهده می‌شود میانگین گویه‌ها بین ۳/۷ تا ۴ قرار دارد. بالاترین میانگین ۴ مربوط به گویه «اطلاعات لازم درباره عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به والدین ارائه می‌شود» است که نشان می‌دهد والدین از دریافت اطلاعات تحصیلی فرزندان خود رضایت نسبی دارند. گویه‌های «ارتباط مدرسه با والدین مستمر و سازنده است»، «مدرسه فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی مناسبی برای والدین برگزار می‌کند» و «مدرسه سیاست‌های تشویقی برای مشارکت والدین در آموزش دارد» میانگین مشابه ۳/۹ دارند و نشان‌دهنده رضایت مطلوب والدین از تعامل با مدرسه است. میانگین نسبتاً پایین‌تر، مانند ۳/۷ برای گویه «والدین در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های مدرسه مشارکت دارند»، بیانگر آن است که مشارکت فعال والدین در برخی فرآیندهای تصمیم‌گیری مدرسه می‌تواند تقویت شود. گویه‌های «مدرسه بازخورد

والدین را در بهبود کیفیت آموزش در نظر می‌گیرد» و «والدین احساس می‌کنند که صدای آن‌ها در مدرسه شنیده می‌شود» با میانگین ۳/۸، نشان می‌دهند که تعامل و اثرگذاری والدین نسبتاً متوسط ارزیابی شده است. جدول (۶) ضریب همبستگی پیرسون و سطح معنی‌داری بین متغیرهای پژوهش شامل مدیریت آموزش، موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین را نشان می‌دهد.

جدول ۶. ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	مدیریت آموزش	موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان	رضایت شغلی معلمان	کارایی مدارس	تعامل والدین
مدیریت آموزش	۱				
سطح معنی‌داری	-				
موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۶۵	۱			
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱	-			
رضایت شغلی معلمان	۰/۶	۰/۵	۱		
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	-	۰/۰۰۱	
کارایی مدارس	۰/۷	۰/۶	۰/۵۵	۱	
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	-	۰/۰۰۱
تعامل والدین	۰/۵۵	۰/۴۵	۰/۴	۰/۵	۱
سطح معنی‌داری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	-	-

این تحلیل همبستگی، شدت و جهت رابطه بین متغیرها را نشان می‌دهد و به بررسی این که تا چه حد تغییرات یک متغیر با تغییرات سایر متغیرها مرتبط است، کمک می‌کند. ضریب همبستگی بین مدیریت آموزش و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ۰/۶۵ است که نشان‌دهنده رابطه مثبت و قوی میان کیفیت مدیریت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است. مقدار سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۱ است که بیانگر معنی‌دار بودن این همبستگی در سطح ۰/۰۵ می‌باشد. رابطه بین مدیریت آموزش و رضایت شغلی معلمان ۰/۶ است و همچنین با کارایی مدارس ۰/۷ و تعامل والدین ۰/۵۵ دارای همبستگی مثبت و معنی‌دار می‌باشد. این نتایج نشان می‌دهد که اجرای مؤثر مدیریت آموزش، نه تنها موفقیت تحصیلی را افزایش می‌دهد، بلکه رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و مشارکت والدین را نیز بهبود می‌بخشد. علاوه بر این، موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان با رضایت شغلی معلمان ۰/۵، با کارایی مدارس ۰/۶ و با تعامل والدین ۰/۴۵ همبستگی مثبت و معنی‌دار دارد. این نتایج بیانگر آن است که موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان با سایر مولفه‌های مدیریتی و سازمانی مدرسه در ارتباط است و بهبود هر یک از این مؤلفه‌ها می‌تواند عملکرد کلی نظام آموزشی را ارتقا دهد. به طور کلی، تمام همبستگی‌ها مثبت و معنی‌دار هستند، که نشان می‌دهد متغیر مستقل پژوهش یعنی مدیریت آموزش، اثر قابل توجهی

بر متغیرهای وابسته پژوهش (موفقیت تحصیلی، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین) دارد و این یافته‌ها پایه مناسبی برای تحلیل رگرسیون چندمتغیره فراهم می‌کنند. جدول (۷) نتایج رگرسیون خطی ساده بین مدیریت آموزش و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین را نشان می‌دهد.

جدول ۷. نتایج رگرسیون بین متغیرهای وابسته و متغیر مستقل مدیریت آموزش

متغیر وابسته	Beta	t	p	R ²	Adjusted R ²	F	p
موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۶۵	۷/۱	۰/۰۰۱	۰/۴۲	۰/۴۱	۵۰/۴	۰/۰۰۱
رضایت شغلی معلمان	۰/۶	۶/۵	۰/۰۰۱	۰/۳۶	۰/۳۵	۴۲/۳	۰/۰۰۱
کارایی مدارس	۰/۷	۸/۵	۰/۰۰۱	۰/۴۹	۰/۴۸	۷۲/۳	۰/۰۰۱
تعامل والدین	۰/۵۵	۶	۰/۰۰۱	۰/۳	۰/۲۹	۳۶	۰/۰۰۱

ضریب بتا استاندارد Beta برای موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ۰/۶۵ است که بیانگر تأثیر مثبت و قوی مدیریت آموزش بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. مقدار سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۱ است، بنابراین این تأثیر معنادار آماری دارد. مقدار R² برابر ۰/۴۲ نشان می‌دهد که ۴۲ درصد تغییرات موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان توسط مدیریت آموزش توضیح داده می‌شود. برای رضایت شغلی معلمان، بتا استاندارد ۰/۶ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۱ نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معنی‌دار مدیریت آموزش بر رضایت شغلی است R² برابر ۰/۳۶ است و بیانگر آن است که ۳۶ درصد از تغییرات رضایت شغلی معلمان توسط مدیریت آموزشی توضیح داده می‌شود.

در مورد کارایی مدارس، بالاترین بتا استاندارد یعنی ۰/۷ مشاهده می‌شود که نشان می‌دهد اجرای مؤثر مدیریت آموزش بیشترین تأثیر را بر کارایی مدارس دارد. مقدار R² برابر ۰/۴۹ است و نشان می‌دهد که تقریباً نیمی از تغییرات کارایی مدارس با مدیریت آموزشی مرتبط است.

همچنین برای تعامل والدین، بتا استاندارد ۰/۵۵ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۱ نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معنادار مدیریت آموزش بر مشارکت والدین است R² برابر ۰/۳ بیانگر آن است که ۳۰ درصد از تغییرات تعامل والدین با مدارس توسط مدیریتی قابل توضیح است. به‌طور کلی، این تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که مدیریت آموزش به عنوان متغیر مستقل، تأثیر مثبت، معنادار و قابل توجهی بر تمامی متغیرهای وابسته پژوهش دارد و این یافته‌ها پایه مناسبی برای تبیین اثرات مدیریتی در محیط‌های آموزشی فراهم می‌کند.

جدول (۸) نتایج آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) را برای بررسی تأثیر سطوح مختلف مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نشان می‌دهد.

جدول ۸. آزمون ANOVA تأثیر مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	p
بین گروه‌ها (سطح استراتژی)	۳۵/۲	۳	۱۱/۷۳	۷/۸۵	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها (خطا)	۴۷۱/۵	۳۱۶	۱/۴۹	-	-
کل	۵۰۶/۷	۳۱۹	-	-	-

این تحلیل، تفاوت معنادار میان گروه‌های مختلف (سطوح استراتژی مدیریت آموزش) را در میانگین موفقیت تحصیلی دانش آموزان بررسی می‌کند. مقدار F محاسبه شده برابر ۷/۸۵ است و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که تفاوت میان گروه‌ها معنادار آماری است. این نتیجه به وضوح بیان می‌کند که سطح مدیریت آموزش تأثیر قابل توجهی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان دارد و تفاوت میان میانگین‌های گروه‌ها تصادفی نیست. مقدار SS (Sum of Squares) بین گروه‌ها برابر ۳۵,۲ و درون گروه‌ها (خطا) برابر ۴۷۱/۵ است. نسبت MS بین گروه‌ها (۱۱/۷۳) به MS خطا (۱/۴۹) منجر به محاسبه F شده است که نشان‌دهنده قدرت تفاوت میان گروه‌ها نسبت به تغییرات درون گروهی می‌باشد. به‌طور کلی، نتایج ANOVA نشان می‌دهد که مدیریت آموزش به صورت معناداری بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان تأثیر گذار هستند و ارتقای سطح مدیریت آموزشی می‌تواند موجب بهبود عملکرد تحصیلی دانش آموزان شود. جدول (۹) نتایج آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) را برای بررسی تأثیر سطوح مختلف مدیریت آموزش بر رضایت شغلی معلمان نشان می‌دهد.

جدول ۹. آزمون ANOVA تأثیر مدیریت آموزش بر رضایت شغلی معلمان

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	p
بین گروه‌ها (سطح استراتژی)	۲۸	۳	۹/۳۳	۶/۴	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها (خطا)	۴۶۰	۳۱۶	۱/۴۶	-	-
کل	۴۸۸	۳۱۹	-	-	-

این تحلیل تفاوت میانگین رضایت شغلی معلمان در گروه‌های با سطوح متفاوت مدیریتی را بررسی می‌کند. مقدار F محاسبه شده برابر ۶/۴ است و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که تفاوت میان گروه‌ها معنادار آماری است. این نتیجه بیانگر آن است که سطح مدیریت آموزش تأثیر قابل توجهی بر رضایت شغلی معلمان دارد و تغییرات مشاهده شده در رضایت شغلی تصادفی نیست. مقدار SS بین گروه‌ها برابر ۲۸ و درون گروه‌ها (خطا) برابر ۴۶۰ است. نسبت MS بین گروه‌ها (۹/۳۳) به MS خطا (۱/۴۶) منجر به محاسبه F شده که نشان‌دهنده قدرت تفاوت میان گروه‌ها نسبت به تغییرات درون گروهی می‌باشد. در نتیجه، نتایج این آزمون ANOVA نشان می‌دهد که ارتقای کیفیت مدیریت آموزش می‌تواند رضایت شغلی معلمان را بهبود بخشد و مدیریت آموزشی مؤثر، نقش مهمی در افزایش انگیزه و رضایت کارکنان مدرسه ایفا می‌کند.

جدول (۱۰) نتایج آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) را برای بررسی تأثیر سطوح مختلف مدیریت آموزش بر کارایی مدارس نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. آزمون ANOVA تأثیر مدیریت آموزش بر کارایی مدارس

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	p
بین گروه‌ها (سطح استراتژی)	۴۰/۵	۳	۱۳/۵	۹/۲	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها (خطا)	۴۶۴/۵	۳۱۶	۱/۴۷	-	-
کل	۵۰۵	۳۱۹	-	-	-

این تحلیل تفاوت میانگین کارایی مدارس در گروه‌های با سطوح متفاوت مدیریتی را بررسی می‌کند. مقدار F محاسبه شده برابر ۹/۲ است و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که تفاوت میان گروه‌ها معنادار آماری است. این نتیجه بیانگر آن است که سطح مدیریت آموزش تأثیر قابل توجهی بر کارایی مدارس دارد و تغییرات مشاهده شده در کارایی مدارس تصادفی نیست. مقدار SS بین گروه‌ها برابر ۴۰٫۵ و درون گروه‌ها (خطا) برابر ۴۶۴/۵ است. نسبت MS بین گروه‌ها (۱۳/۵) به MS خطا (۱/۴۷) منجر به محاسبه F شده که نشان‌دهنده قدرت تفاوت میان گروه‌ها نسبت به تغییرات درون گروهی می‌باشد. بنابراین، نتایج این آزمون ANOVA نشان می‌دهد که اجرای مؤثر مدیریت آموزش می‌تواند بهبود قابل توجهی در کارایی مدارس ایجاد کند و مدیریت هدفمند منابع و برنامه‌های آموزشی نقش کلیدی در ارتقای عملکرد سازمانی مدارس دارد.

جدول (۱۱) نتایج آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) را برای بررسی تأثیر سطوح مختلف مدیریت آموزش بر تعامل والدین نشان می‌دهد.

جدول ۱۱. آزمون ANOVA تأثیر مدیریت آموزش بر تعامل والدین

منبع تغییرات	SS	df	MS	F	p
بین گروه‌ها (سطح استراتژی)	۳۰/۸	۳	۱۰/۲۷	۷/۱	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها (خطا)	۴۵۷	۳۱۶	۱/۴۵	-	-
کل	۴۸۷/۸	۳۱۹	-	-	-

این تحلیل تفاوت میانگین مشارکت و تعامل والدین در گروه‌های با سطوح متفاوت مدیریتی را بررسی می‌کند. مقدار F محاسبه شده برابر ۷/۱ است و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که تفاوت میان گروه‌ها معنادار آماری است. این یافته بیانگر آن است که سطح مدیریت آموزش تأثیر قابل توجهی بر میزان تعامل والدین دارد و تغییرات مشاهده شده در مشارکت خانواده‌ها تصادفی نیست. مقدار SS بین گروه‌ها برابر ۳۰٫۸ و درون گروه‌ها (خطا) برابر ۴۵۷ است. نسبت MS بین گروه‌ها (۱۰/۲۷) به MS خطا (۱/۴۵) منجر به محاسبه F شده که نشان‌دهنده قدرت تفاوت میان گروه‌ها نسبت به تغییرات درون گروهی است. به‌طور کلی، نتایج این آزمون ANOVA نشان می‌دهد که اجرای مؤثر مدیریت آموزش

می‌تواند موجب افزایش تعامل و مشارکت والدین در فرآیندهای آموزشی شود و مدیریت آموزشی هدفمند، نقش کلیدی در تقویت ارتباط میان مدرسه و خانواده‌ها ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و تعامل والدین انجام شد. نتایج حاصل از تحلیل‌های آماری، شامل آمار توصیفی، همبستگی، رگرسیون و آزمون ANOVA، نشان داد که مدیریت آموزش به طور معناداری بر تمامی متغیرهای وابسته تأثیرگذار هستند. به عبارت دیگر، مدارس و مدیرانی که برنامه‌ریزی منظم، تصمیم‌گیری مبتنی بر نیازهای واقعی دانش‌آموزان، مدیریت مؤثر منابع آموزشی، استفاده از بازخورد معلمان و والدین و اجرای سیاست‌های انگیزشی را به کار می‌گیرند، شاهد بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، رضایت شغلی معلمان، کارایی مدارس و مشارکت والدین هستند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیریت آموزشی هدفمند و استراتژیک می‌تواند نقش کلیدی در ارتقای کیفیت آموزشی و محیط مدرسه ایفا کند. نتایج پژوهش حاضر با مطالعات پیشین نیز در یک راستا قرار دارد. (Salarichine & Rastegari, 2025) نشان دادند که اجرای الگوی مدیریت آموزشی موجب تغییر نگرش مثبت و ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شد؛ این یافته‌ها مشابه نتایج پژوهش حاضر است که حاکی از تأثیر مثبت مدیریت آموزش بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان است. همچنین، (Mohammadi, 2025) تأکید داشت که رویکردهای نوین مدیریتی مانند برنامه‌ریزی استراتژیک و استفاده از فناوری‌های آموزشی، موجب بهبود عملکرد معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شوند؛ این یافته‌ها نیز با نتایج حاضر همسو است، به ویژه در بخش رضایت شغلی معلمان و کارایی مدارس. پژوهش‌های (Ahmadi et al, 2024) و (Behzadifar et al, 2023) نیز نشان دادند که مدیریت آموزشی مؤثر نیازمند تمرکززدایی، پیشروگرایی مدیران و استفاده بهینه از فناوری آموزشی است تا فرآیند یادگیری بهبود یابد و تفاوت‌های مثبت در عملکرد آموزشی ایجاد شود. این موضوع با نتایج حاضر مطابقت دارد، زیرا یافته‌ها نشان دادند که اجرای مدیریتی هدفمند و متنوع، هم عملکرد دانش‌آموزان را ارتقا می‌دهد و هم رضایت و انگیزه معلمان را افزایش می‌دهد. همچنین، مطالعه (Ettehad et al, 2021) بر اهمیت مولفه‌هایی مانند تعامل با همکاران، مدیریت منابع مالی و انسانی، توجه به نیازهای دانش‌آموزان و حمایت خانواده‌ها تأکید داشت. پژوهش حاضر نیز نشان داد که مدیریت آموزشی تأثیر قابل توجهی بر تعامل والدین دارند و مدیریت مدرسه می‌تواند نقش مؤثری در مشارکت خانواده‌ها و ارتقای کیفیت آموزش ایفا کند. در مجموع، نتایج این پژوهش به وضوح نشان می‌دهد که مدیریت آموزش نه تنها موفقیت تحصیلی و رضایت شغلی را ارتقا می‌دهند، بلکه کارایی سازمانی مدارس و تعامل والدین را نیز بهبود می‌بخشند. این یافته‌ها با مطالعات پیشین همسو هستند و بر اهمیت اجرای برنامه‌های مدیریتی هدفمند و آموزش مدیران تأکید می‌کنند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران و مدیران آموزشی با طراحی و اجرای راهبردهای مدیریتی مؤثر و حمایت از معلمان و خانواده‌ها، زمینه بهبود کیفیت یادگیری و توسعه مدرسه محور را فراهم آورند.

Reference

- Abun, D., & Natividad, E. B., & Nicolas, M. T., & Magallanes, T., & Mansueto, J. M. (2022). Examining the effect of teacher's self-efficacy on job satisfaction. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 10, 338-349. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v10i8.1503>
- Ahmadi, F., & Abdullahi, H., & khorsandi tasko, A., & Taheri, M. (2024). Exploring and analysis of the current situation of educational leadership in Iran's education system. *Applied Educational Leadership*, 5(2), 172-195. <https://doi.org/10.22098/ael.2024.14544.1411> (In Persian).
- Anning, A. S. (2024). The interconnections between STEM teacher educators' self-efficacy, job satisfaction and work engagement in Ghana. *Cogent Education*, 11(1), 2385121. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2385121>
- Asadi, R., & Yar Yari, F., & Shahgholian, M. (2021). The role of mindfulness on self-transcendence and eudaimonic well-being with mediation of meaning in life among yoga practitioners. *Positive Psychology Research*, 7(3), 75-90. <https://doi.org/10.22108/ppls.2022.130015.2164> (In Persian).
- Assefa, E. A. (2025). Unlocking Excellence: The impact of parental involvement on quality education in Addis Ababa's Private Schools. *The Journal of Quality in Education*, 15(25), 1-21. <https://doi.org/10.37870/joqie.v15i25.456>
- Bagherpur, M. (2020). Predicting achievement goals based on smart school performance with mediating role of academic vitality of high school students in golestan prov-ince. *Research in School and Virtual Learning*, 7(3), 51-62. <https://doi.org/10.30473/etl.2020.50202.3131> (In Persian).
- Behzadifar, M., & Esmaeili Soormanabadi, Sh., & Dargahi, S. J., & Totunshenas, L. (2023). Investigating the relationship between educational management factors and the effect of modern educational technology on students' learning. *International Conference on Management, Culture and Art Studies*. (In Persian)
- Bush, T. (2011). *Theories of educational leadership and management* (4th ed.). SAGE Publications. <https://books.google.com/books?id=-srXDwAAQBAJ>
- Datulio, J. S. (2025). A structural equation modeling on school performance: perceived organizational support, job satisfaction, and work commitment. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 51(3), 102-116. <https://doi.org/10.9734/ajess/2025/v51i31812>.
- Epstein, J. L. (2011). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (2nd ed.). Boulder, CO: Westview Press. <https://www.routledge.com/School-Family-and-Community-Partnerships/Epstein/p/book/9780813343923>
- Ettehad, Z., & Solimanpuor, J., & Khalkhali, A. (2021). Provide an educational management model for exeptional schools based on the lived experience. *Journal Of School Administration*, 9(1), 205-230. https://journals.uok.ac.ir/article_61698_fb1c924426b93a1784a8d165f1125ae0.pdf (In Persian).
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125-142. <https://doi.org/10.1108/09578231111116699>
- Hallinger, P., & Wang, W. C. (2015). Assessing instructional leadership with the Principal Instructional Management Rating Scale. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-15533-3>
- Heiran, F., & Karimabadi, A., & Bakhshi, M. (2025). The relationship between the quality of the virtual learning environment and the motivation and academic success of undergraduate nursing and midwifery students in Mashhad University of Medical Sciences: A correlational study. *Navid* No, 28(94), 1-11. <https://doi.org/10.22038/nnj.2025.90043.1505> (In Persian).
- Hoque, K. E., & Wang, X., Qi, Y., & Norzan, N. (2023). The factors associated with teachers' job satisfaction and their impacts on students' achievement: a review (2010-2021). *Humanities and Social Sciences Communications*, 10(1), 1-7 <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01645-7>
- Hornby, G., & Lafaele, R. (2023). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. In *Mapping the field* (pp. 121-136). Routledge.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2012). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). McGraw-Hill Education. <https://books.google.com/books?id=QSYIAAAAQBAJ>

- Jahan, S., & Atiq, Z. (2023). The impact of working conditions, leadership, and job satisfaction on job performance: a case study of private and public schools. *Pakistan Journal of International Affairs*, 6(3), 1-10. <https://doi.org/10.52337/pjia.v6i3.905>
- Jhonshon, E., & Mendoza, C., & Sobirin, M. S. (2024). Strategies of school principals in improving educational quality an analysis of best practices in american schools. *Jurnal Manajemen, Pendidikan dan Pemikiran Islam*, 2(2), 112-124. <https://doi.org/10.71305/jmpi.v2i2.84>
- Kamtini, K., & Simaremare, A., & Tanjung, S. H., & Hasim, Z. (2025). Problem-Solving and educational management strategies among preschool principals in early childhood settings. *Jurnal Pendidikan dan Pemberdayaan Masyarakat*, 12(1), 52-63. <https://doi.org/10.21831/jppm.v12i1.85288>
- Ker, H. W., & Lee, Y. H., & Ho, S. M. (2022). The impact of work environment and teacher attributes on teacher job satisfaction. *Educational Process: International Journal*, 11(1), 28-39. <https://doi.org/10.22521/edupij.2022.111.3>
- Khiati, M., & Ahmed, M., & Al-Hidabi, D. (2024). Parental satisfaction and engagement with school quality indicators: a comparative study. *NAMA International Journal of Education and Development*, 1(1), 99-118. <https://namafoundation.org/journal/index.php/nijed/article/view/7/7>
- Li, L., & Kanchanapoom, K., & Deeprasert, J., & Duan, N., & Qi, Z. (2025). Unveiling the factors shaping teacher job performance: exploring the interplay of personality traits, perceived organizational support, self-efficacy, and job satisfaction. *BMC Psychology*, 13(1), 1-14. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-02324-1>
- Liu, X., & Liu, J., & Demmans Epp, C., & Cui, Y. (2025). Exploring the effect of parental involvement on student engagement and academic performance using process data from learning management system. *Educational Technology Research and Development*, 73(2), 1071-1092. <https://doi.org/10.1007/s11423-024-10440-3>
- Machinchi, A. A. (2022). Investigating the effect of organizational justice on job satisfaction of education staff. *Medical Journal of Mashhad university of Medical Sciences*, 65(1), 555-567. <https://doi.org/10.22038/mjms.2022.66449.3921> (In Persian)
- Marsh, H. W. (2007). *Self-concept theory, measurement and research into practice: The role of self-concept in educational psychology*. British Psychological Society.
- Marsh, H. W., & Craven, R. G. (2006). Reciprocal effects between academic self-concept and academic achievement: A multidimensional perspective. Retrieved from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18340036/>
- Mohammadi, D. (2024). The effect of educational management on improving the quality of teaching and learning in schools. Fourth International Conference on Management, Education and Training Research in Education, Tehran. (In Persian)
- Olujuwon, O. (2024). Parents and community engagement in school leadership in Nigerian public secondary schools. *Frontiers of Educational Management*, 5(1), 1-12.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2013). *PISA 2012 Results: Ready to Learn (Volume III)*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2013/12/pisa-2012-results-ready-to-learn-volume-iii_g1g2ef67/9789264201170-en.pdf
- Salarichine, P., & Rastegari, N. (2025). The impact of the educational management model on changing attitudes and academic progress of student-teachers in primary education: a mixed-methods study with a data triangulation approach. *Research and Innovation in Primary Education*, 7(1), 123-139. <https://doi.org/10.48310/reek.2025.16912.1359> (In Persian).
- Shojaei, M., & jafari, A., & Jahan Tighi, L. (2024). Designing a pattern of interactions between parents and students in pandemic conditions. *Educational Psychology*, 20(73), 143-166. <https://doi.org/10.22054/jep.2024.79989.4018> (In Persian).
- Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781452231549>
- Sumarsono, R. B., & Imron, A., & Wiyono, B. B., & Arifin, I., & Bhayangkara, A. N., & Prastiko, M. N. (2025). The effects of parental involvement toward pancasila realization on students and the use

- of school effectiveness as mediator. *Open Education Studies*, 7(1), 20250095. <https://doi.org/10.1515/edu-2025-0095>
- Thamrin, P. A., & Putri, A. G. L., & Nugroho, M. N. S. (2024). The Influence of Parental Involvement in Educational Management on The Academic Achievement of Students at SMA IT Al-Izzah. *Journal of Quality Assurance in Islamic Education*, 4(2), 82-94. <https://doi.org/10.47945/jqai.v4i2.1625>
- Thelma, C. C., & Patrick, M., & Sylvester, C., & Mulenga, D. M., & Gilbert, M. M., & Phiri, E. V. (2024). The impact of educational leadership on student achievement: A comparative analysis of urban and rural schools. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 50(8), 444-461. <https://doi.org/10.9734/ajess/2024/v50i81542>
- Toropova, A., & Myrberg, E., & Johansson, S. (2021). Teacher job satisfaction: the importance of school working conditions and teacher characteristics. *Educational Review*, 73(1), 71-97. <https://doi.org/10.1080/00131911.2019.1705247>
- Wu, Y. (2025). Unlocking Mathematics Success: Global Lessons on Student Achievement, Teacher Satisfaction, and School Environments. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, 20(2):em0817. <https://doi.org/10.29333/iejme/15900>
- Zhipeng, Z., & Abd Rahman, F. (2024). Nexus of educational governance and performance: Unraveling the impact of institutional policies and leadership dynamics on staff academic achievement in china. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*, 6(2), 280-291.
- Zhou, H., & Xu, S. Q., & Chung, D. H., & Dang, D. X. (2025). Job satisfaction mediates the effect of self-efficacy on work engagement among physical education teachers in economically disadvantaged areas. *PloS One*, 20(4), e0321055. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0321055>